

Representantforslag nr. 31

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Gunnar Gundersen, Olemic Thommessen og Elisabeth Røbekk Nørve

Dokument nr. 8:31 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Gunnar Gundersen, Olemic Thommessen og Elisabeth Røbekk Nørve om en strategi for å gi aktive bønder større muligheter for å eie de arealer de driver

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det er bred enighet om at Norge skal ha et sterkt jordbruk. Norsk jordbruk, som ellers i verden, er i endring. Nedgangen i antall bruk og antall sysselsatte i Norge har vært relativt jevn og markant de siste 30 årene. I perioden 1989 til 2007 har totalt antall jordbruksbedrifter gått ned med 50 prosent, fra 99 400 til 49 786. Siden 1999 har en stadig større andel av de jordbruksbedriftene som går ut av drift, hatt mer enn 200 dekar jord. Antallet samdrifter med melkeproduksjon er økende. 1. januar 2008 var det registrert 1935 samdrifter, slik at 28 prosent av alle foretak med melkeproduksjon er i samdrift. Likevel har arealet av dyrket mark og matproduksjonen holdt seg relativt stabil. Omstillingen påvirker altså i liten grad jordbrukets evne til å opprettholde andelen norsk produsert mat til husholdningene.

Omfanget av leid areal i jordbruket er mer enn fordoblet siden 1979, og utgjorde i 2007 i overkant av 4 mill. dekar, tilsvarende 39 prosent av totalt jordbruksareal. I 1989 leide 39 prosent av jordbruksbedriftene areal, mot 55 prosent i 1999. Å basere seg på leie av jordbruksareal er således nå normalen i norsk landbruk. Forslagsstillerne mener at dette er et struk-

turelt problem for den fremtidige utviklingen til jordbruket i Norge.

Mange av landbrukets yrkesutøvere er underlagt sterke uformelle bindinger i form av tradisjon og følelser, noe som innebærer at fleksibiliteten og mobiliteten i næringen er lav i utgangspunktet. Forslagsstillerne mener derfor det er grunn til å se nærmere på om de offentlige reguleringene innenfor jordbruket er med på å forsterke mekanismer som allerede gjør seg gjeldende i landbruket, og som bidrar til at tilgjengeligheten til kjøp av jordbruksareal blir for lavt.

En bonde som leier har ikke full rådighet over en grunnleggende produksjonsfaktor, og leiejord representerer ingen stabil ressurs for den aktive bonden. Konsekvensene er at våre aktive bønder står i en tilværelse som leilendinger. Forslagsstillerne mener at det også er problematisk for den enkelte yrkesutøver at bønder som vil utvide driften, må basere seg på leid areal. Men det er grunn til å tro at jordleie i et så stort omfang også er et problem for næringen som sådan, og forslagsstillerne frykter at situasjonen vil bety at investeringene og vedlikeholdet i jordbruket blir lavere enn det ville ha blitt dersom de aktive bondene i større grad hadde eid jorda de driver.

Forslagsstillerne mener derfor det er nødvendig med en prinsipiell og åpen debatt rundt utfordringene de aktive bondene møter, som ønsker å eie større del av den jorda de driver. Det bør også utarbeides en strategi for hvordan dette kan oppnås. I den forbindelse bør virkningen av blant annet konsesjonsplikten, boplikt, priskontroll, odelsretten og jordlovens delingsbestemmelse har på prosentandelen leiejord vurderes nøye med hensyn til behov for deregulering.

FORSLAG

Forslagsstillerne vil på denne bakgrunn fremme følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget om en strategi for å gi aktive bønder større muligheter for å eie de arealer de driver.

22. januar 2009